

Pääkirjoitus

HANNU PARTANEN

Eläkeindeksi ja eläkkeiden ostovoima

Hallitus on antanut eduskunnalle lakiesitykset julkisten alojen ja merimiesten työeläkelakeiksi. Lait ovat parhaillaan eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan käsittelyssä ja lopulliset päätökset niistä tehtäneen ennen eduskunnan kesälomaa.

Lakiesitykset noudattavat päälinjoiltaan jo edellisenä vuonna hyväksytyt ja vuoden 2005 alussa voimaan tulevia yksityisalojen työeläkelakeja. Työeläkejärjestelmän uudet linjat valmisteltiin kolmikkannassa työmarkkinajärjestöjen ja valtion edustajien kesken ns. Puron ryhmässä.

Uusien työeläkelakien suurin heikkous on niihin sisältyvä työeläkeindeksimalli. Yleiseksi työeläkeindeksiksi aiotaan vakiinnuttaa ns. taitettu indeksi, jossa palkkatasossa tapahtuneiden muutosten vaikutus on 20 prosenttia ja hintatason muutosten vaikutus 80 prosenttia. Tämä on se indeksimalli, jota vuodesta 1996 alkaen on käytetty 65 vuotta täyttäneiden eläkkeiden tarkistamisessa, kun nuorempien eläkeisiin on sovellettu ns. puoliväli-indeksiä. Puoliväli-indeksissä palkka- ja hintatason vaikutus on yhtä suuri, 50 prosenttia.

Kokemukset kahden indeksin rinnakkaisesta käytöstä ovat yksiselitteiset. Puoliväli-indeksi on joka vuosi tuonut eläkeläisille taitettua indeksia suuremman indeksikorotuksen, se on antanut enemmän euroja ja sen myötä enemmän ostovoimaa. Vuoden 2004 alkuun mennessä taitettu indeksi on jäänyt jälkeen puoliväli-indeksistä jo noin kuusi prosenttia. Tuhannen euron kuukausieläkkeessä se pienentää eläketuloa 60 euroa kuukaudessa.

Mikäli taitettu indeksi vakiinnutetaan

Aurinkoa ja kesän iloja

Kesän aurinko paistaa korkealta, antaa valoa ja lämmittää niin sielua kuin kroppaakin. Lämmin sade herättää luonnon koko kirjon, kasvun ja kesän tuoksut. Aika ennen juhannusta on Suomen kesän herkinä aikaa.

Kesän myötä suurin osa säännöllisestä järjestötoiminnasta lakkaa. Keskusjärjestön toimistokin on henkilökunnan kesälomien vuoksi kiinni 5.-31.7.2004. Kiitos kaikille järjestöme jäsenille ja yhteistyökumppaneille monipuolisesta ja aktiivisesta kevään toimintajaksosta. Kiitos myös kaikille Eläkeläinen-lehden lukijoille.

Toivottavasti jokainen voi nautitaan haluamallaan tavalla suven monista iloista, suvusta, perheestä ja ystäväistä. Kesä on

yleiseksi TEL-indeksiksi, työeläkkeet jäävät jatkossa jälkeen palkkojen kehityksestä eivätkä eläkeläiset saa heille kuuluvaa osuuttaan yleisestä kansantulon kasvusta. Mitä kauemmin eläkkeellä ollaan, sitä suuremmaksi kiulu palkansaajiin kasvaa. Erityisen huono on nuorena työkyvyttömyyseläkkeelle joutuvien asema.

Eläkeläisjärjestöt ovat tähän asti yhessä ankarasti kritisoineet taitetun indeksin käyttöä eikä nytkään ole mitään perusteita, jonka vuoksi sen vakiinnuttamista yleiseksi työeläkeindeksiksi tulisi hiljaa tukea. Päinvastoin, päättäjien tietoon on kuuluvasti saatettava eläkeläisten tuomio huonosta indeksisytyksestä. Taitettu indeksi otettiin käyttöön 1990-luvun "lamalakoissa" säästötoimena, jolla eläkeläisten ostovoimaa leikattiin. Lama on jo aikoja sitten ohitettu ja viimeistään nyt on aika palata työeläkkeiden kohdalla vanhaan puoliväli-indeksiin.

Eläkeläiset ry:n keskushallitus on lähettänyt kirjeen kaikille eduskuntaryhmille ja eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan jäsenille. Siinä esitetään, että eduskunta muuttaisi hallituksen lakiesityksiä työeläkeindeksin osalta siten, että indeksiksi otetaan puoliväli-indeksi. Samankaltaiset muutokset tulisi tehdä myös yksityisen alojen työeläkelakeihin. Kesän tulosta huolimatta eläkelakien kohdalla kannattaa olla nyt tarkkana ja seurata kansanedustajien ja eri puolueiden toimintaa. Paikallis- ja aluetasolla kannattaa evästä oman vaalipiirin kansanedustajat. Järjestöjen välinen yhteistyö antaa eläkeläisille lisää voimaa myös indeksiasiansa.

myös levon, voimien keräämisen ja uudistumisen aikaa. Syksyn toiminnassa meitä odottaa monet mielenkiintoiset haasteet.

Sananen toimittajalta

Suomen Kuvalehden julkaiseman kyselytutkimuksen mukaan suomalaiset pelkäävät, että seuraavaksi ryhdytään leikkaamaan lakisääteisiä eläkkeitä. Pelko ei ole aiheeton, vaikka meillä on vakuutettu, että suomalaisen rahoitusjärjestelmän pohja on kestävä.

Takana ovat 1990-luku ja uuden vuosituhannen ensimmäiset vuodet, joiden aikana eläkeläisten ja ikäihmisten palveluja on karsittu todella rajusti. Viinaveroa alennettaessa tiedettiin kyllä hyvin tarkasti, kuinka se vaikuttaa elinkustannusindeksiin ja minkä sen seuraukset eläkkeisiin ja työttömyysturvaan ovat. Se jopa kirjattiin päätösvalmistelun perusteluihin. On siis aiheellistakin epäillä ja pelätä, kun meno on ollut tammoinen.

Helsingiläinen kaupunginvaltuutettu Sirpa Puhakka kirjoittaa tässä lehdessä vanhusten hoivan supistamisesta. Niin ei tee vain Helsinki, vaan niin on tehty muuallakin. Ikääntyneiden hoivapalveluihin käytettiin vuonna 2000 lähes miljardi markkaa (160 miljoonaa euroa) vähemmän kuin vuonna 1992. Hoivan tarve on kasvanut, kun väestö on ikääntynyt ja sen myötä ikääntyneiden eläkeläisten määrä on kasvanut.

Supistukset ovat koskeneet sekä laitoshoidtoa, jota on "kevennetty", että kotihoitoa, jota tarjotaan vain puolelle tarvitsijoista. Hoivan supistaminen koskee kaikkia ikääntyviä asuinpaikasta riippumatta.

Tässä lehdessä kerrotaan erityisesti maaseudun sivukylissä elävistä ikäihmisistä. Haastateltavat ovat osittain sattuman ansioista Sodankylästä, Kairanmaalta ja Satakun-

nasta, mutta sekä kokemukset että hyvin dokumentoitu tutkimustieto vahvistavat jutuissa käsiteltyjen ongelmien yleisyyden: palvelut ovat kaukana ja kulkuyhteydet huonot.

Juttujen tukena on jonkin verran tilastoja, jotka kertovat väestörakenteen epätasaisesta kehityksestä. Suomi jakaantuu tilastojen perusteella kolmeen selvästi erottuvaan alueeseen. Suhteellisesti ikääntynein väestö elää Itä-Suomessa, Satakunnassa, Kanta-Hämeessä ja Pohjanmaalla, nuorin Pohjois-Pohjanmaalta Koillismaalle ulottuvalla vyöhykkeellä sekä Uudellamaalla. Keskinen Suomi ja Lappi ovat välialueita. Lapin ja Kainuun tilastoissa näkyy jo nuorten muutto kasvukeskuksiin 1990-luvun lopulla.

Ketään tuskin lohduttaa tieto, että Oulun seudun ja pääkaupunkiseudun ikärakenne-etu on väliaikainen: ikä tasaa senkin aikanaan.

Vaikka matkat ovat pitkät ja yksin eläminen monesti vaikeaa, on jutuissa haastatetuille yhteistä muikin kuin eläminen niin sanotulla harvaan asutulla maaseudulla. Ennen, kenties asenteellisen, mutta rehellisemmän Suomen aikana sitä sanottiin virkakielessä syrjäiseksi maaseuduksi. Yhteistä haastatteluisa on syvä tunne, että koti on lähellä, vaikka se näyttää kaukaiselta keskuksista, missä vaita majailee.

Yhteistä on myös ilo, että kesä on tulossa. Toimittajakin toivottaa hyvää kesää kaikille lukijoille, kirjeenvaihtajille ja avustajille. Kirjoitellaan!

Keski-ikä vaikuttaa vanhuuden toimintakykyyn

Keski-iässä todettavat ja vielä hoidettavat riskitekijät heijastuvat monin tavoin vanhuusiän toimintakykyyn. Jos esimerkiksi malttaa vahtia painoaan nuorena ja keskiikäisenä, on huomattavasti paremmat mahdollisuudet laadukkaaseen vanhenemiseen.

Näin on todennut dosentti Timo Strandberg, Kelan tämänvuotisen gerontologia-palkinnon saaja.

Strandbergin tutkimustyön keskeisenä teemana ovat olleet kroonisten, myös vanhuusväestöä kuormittavien sairauksien kehittymiseen ja ehkäisyyn liittyvät tekijät. Näitä tarkastellaan sekä vanhuusiässä että elämänsä aikana. 40 vuoden seuranta tutkimuksella etsitään selitystä "onnistuneelle vanhenemiselle". Jo 1960-luvulla alkaneessa pitkäaikais-

seurannassa on mukana vuosina 1919-34 syntyneitä miesjohtajia, jotka ovat nyt keskimäärin 75-vuotiaita.

- Erityisen kiinnostavia ovat elämänaikaisten riskitekijöiden, mm. painonnousun, verenpaineen, kolesterolin ja alkoholinkäytön heijastukset vanhuusiästä, Strandberg toteaa.

- Johtajatutkimuksessa on saatu alustavaa tietoa siitä, että vanhuusiän elämänlaatuun vaikuttaa merkittävästi se, miten painoindeksi on muuttunut varhaisessa keski-iässä - ei niinkään painoindeksi sellaisenaan. Jatko tutkimuksissa selvitetään mekanismeja: millaisia erityispiirteitä on niissä yksilöissä, joiden paino ei lisäänty tai lisääntyy vain vähän ikääntyessä.

- Alkoholinkäyttö lisääntyy Suomessa, toisaalta alko-

holiin liitetään myös terveyden kannalta hyödyllisiä ominaisuuksia. Johtaja-aineistossa voidaan erilaisten alkoholinkäytön vaikutuksia kuolleisuuteen, elämänlaatuun ja esim. tiedolliseen toimintaan tarkastella tutkimusjoukossa, jossa sosiaaliluokan sekoittavat tekijät eivät häiritse, arvioi Strandberg.

Seuranta tutkimus antaa vastauksia myös hteiskunnan keskeiseen kysymykseen, miten toimintakyky voidaan parhaiten säilyttää mahdollisimman myöhäiseen ikään. Seuranta vielä jatkamalla saadaan myös valaistusta sairauksien pakkautumisteorian paikkansapitävyydestä.

Tämän teorian mukaan eliniän pidentyminen ei johdakaan sairastamisajan pidentymiseen.

Toimiston aukiolo kesän aikana

Eläkeläiset ry:n toimisto on kiinni lakisääteisten vuosilomien vuoksi

Ajalla 5.7.-31.7.

Muuten toimisto on kesän aikana auki normaalisti eli maanantaista perjantaihin klo 8.30-16.00.

**Hyvää kesää!
Eläkeläiset ry.**

Reiska, director musices:

Musiikki on elämäntapa, työ ja pieni rakas harrastus

Teksti:
PEKKA ISAKSSON
Kuva (iso kuva):
PEKKA PAJUVIRTA

Musiikki on tuoreelle director musicukselle, muusikko Reino Bäckströmille työ, elämäntapa ja "pieni rakas harrastus", kuten hän itse sanoo työstään myös työväenmusiikin tutkijana ja perinteen tallettajana.

Tasavallan presidentti myönsi vantaalaiselle muusikolle arvonimen toukokuussa. Arvonimeä haki Arjen laulu. Bäckström on ollut mukana kuoron toiminnassa jo sen edeltäjän, Kulttuuritalon kuoron perustamisesta alkaen.

Bäckström on niin pitkän linjan musiikkimies, että hän itse ei edes muista alkua.

– Vanhempani ovat kertoneet, että en ihan pienenäkään leikkinyt muuta kuin muusikkoo. Tyynyt olivat haitareita ja tamppauskeppi kitara.

Ensimmäisen haitarinsa Reiska sai mummolta syntymäpäivälahjaksi neljä- tai viisivuotiaana. Se oli hänen itsensä kokoinen Hohner.

– Sillä en vielä oppinut soittamaan, mutta sitten äiti ja isä ostivat Weltmeister-näppäinhaitarin.

Pioneeriosaston ohjelmaryhmälle nimittäin tarvittiin säestäjä ja vanhemmat päättivät, että Reiska alkaa siihen tehtävään.

Päivien sisältö

Pioneereista alkoi paneutuminen musiikkiin ja myöhemmin 1970-luvun puolivälistä muusikon ura, jonka hedelmiä on hänen nyt saamansa arvonimi. Bäckström sanoo, että hän ei ole koskaan osannut ajatella muuta ammattia ja elämäntehtävää.

– Musiikki on täyttänyt minun kaikki päiväni.

Mitä se tarkoittaa, selviää kuuntelemalla pientä otetta miehen työkalenterista. Haastattelua tehtäessä hänellä oli vielä edessä Tuusulan kesäteatterin Siunatun hulluuden ensi-ilta 11.6.

Seuraavaksi päiväksi on varattu keikka Vaasaan Rakenusliiton kesätapahtumaan, joka juhlistaa liiton juhluvuoden viettoa.

Syksyllä on KSL:n 40-vuotisjuhla. Samanaikaisesti sen valmistelun kanssa on alkamassa Puuliiton 100-vuotisjuhlan musiikin tekeminen. Muiden töiden rinnalla kulkee kisällilauluperinteen elvyttäminen: Bäckström harjoittaa erästä putkimiesporukkaa kisälliryhmäksi ja kuuluu KSL:n kisällilaulukilpailun raatiin.

Musiikki ja yhteisöllisyys

Hetken miettimisen jälkeen hän lisää päivien kulkuun toisen sykähdettävän asian: järjestötyön.

– Ehkä parempi luonnehdinta olisi sosiaalisen toiminta.

Musiikki ja yhteisöllisyys ovat limittyneet Bäckströmin elämässä kiinteästi toisiinsa. Hänen muusikon uraansa on kuulunut erottomattomasti työ säestäjänä, lauluryhmien ja kuorojen ohjaajana ja vetäjänä sekä moni-

puolisena kouluttajana.

– Kouluttajan työssä tärkein ajatukseni on välittää edelleen sitä tietoa, jota itse olen oppinut ja josta ei kerrota oppikirjoissa.

Tärkeää Reiskan opetuksessa on ollut, että esiintyjä uskaltaa tuoda esille oman persoonallisuutensa. Musiikki on elämän suuruisista, ei siis haudankavaa. Sen saa olla myös mukavaa.

Bäckström sanoo, että harrastuksen ja työn yhdistymisessä on hyvät ja huonot puolensa.

– Taloushan siitä kärsii. Kun musiikki on myös harrastus ja elämän sisältö, ei tekemisistä kehtaa laskuttaa niin kuin pitäisi, jos sitä ajattelisi pelkkänä ammattina.

Mauno Saksasen opissa

Bäckström on työskennellyt monien moni-työryhmien kanssa ja lukuisissa hankkeissa. Yksi on ylitse muiden. Hänellä on aivan erityinen suhde Kulttuuritalon kuoroon ja orkesteriin, jonka perustajajäseniä hän on.

Suhteen syvyydestä kertoo sekin, että esiintymisen director musices -arvonimen myöntämisestä teki juuri kulttuuritalolaisten työn jatkaja, Arjen Laulu.

– Erityisesti on mainittava Kulttuuritalon kuoron johtaja Mauno Saksanen. Hän koulutti minua juuri sillä tavalla, jota olen nyt

omassa työssäni yrittänyt jatkaa.

Muitakin tärkeitä ihmisiä on, sekä esikuvina että yhteistyökumppaneina. Mieleen tulevat sodanjälkeisen työväenlaulun ja -kulttuurin edistäjät, kuten Eino Puumalainen, Heimo Anttiroiko, Aulis Palin. Yhteistyökumppaneista läheinen on Leo Lastumäki, jonka kanssa Bäckström on tehnyt yhteistyötä vuodesta 1978 saakka.

Pieniä keikkoja ei ole

Bäckström kiittää myös sattumaa siitä, että hänen ei ole tarvinnut koskaan tarttua puhelimien myydäkseen itseään. Puhelin on pirskeytynyt niin päin, että häntä on kysytty tekemään milloin tätä, milloin tuota.

Paitsi ammattitaitoa voi siitä varmasti kiittää Bäckströmin tunnetusti antaumuksellista asennetta työhön.

– Minulle ei ole olemassa pientä keikkaa. Kaikki tehdään oikeasti. Se antaa intoa itselle ja toisille. En voi hyväksyä ajatusta, että "tää on vain sitä".

Joidenkin muusikoiden asenteesta työhön on toinenkin piirre, jota Bäckström sanoo inhoavansa. Se on keikkojen valikoiminen palkkioiden perusteella niin, että jo luvattu keikka jätetään hoitamatta tai peruutetaan,

jos eteen ilmaantuu rahakkaampi työ.

– Työväenliikkeen järjestöelämän hyviä opetuksia, että luvattut hommat hoidetaan, Reiska itse arvelee.

Risteilyllä ja Kittilässä

Sellaisena Reino Bäckströmin ovat oppineet tuntemaan myös Eläkeläisert ry:n laulunohjaajat ja säestäjät, joita hän on kouluttanut viiden vuoden ajan. Yhteistyö jatkuu edelleen hedelmällisenä. Bäckströmillä on terveisiä kaikille muillekin eläkeläisille.

– Tulkaa mukaan Kittilän kesäpäivien suurkuoroon. Se on mahtava taidon ja teiden näyttö. Meitä on siellä paljon paljon, muut eläkeläisjärjestöt eivät voi sellaisesta haaveillaakaan.

Muutkin Eläkeläiset ry:n jäsenet kuin ohjaajat ja säestäjät voivat nauttia Bäckströmin työn annista jo ennen Kittilän kesäpäiviä. Director musices on mukana syyskuussa järjestettävän juhlaristeilyn ohjelman valmistelussa – ja risteilyllä, totta kai.

Kaikki on tehtävä oikeasti, on Reino Bäckströmin ohjenuora.

Musiikkia, työväenlauluja ja poliittista laulua

Reino Bäckströmin "pieni rakas harrastus" on kerätä, tutkia ja tallentaa työväenlauluperinnettä. Siihen kuuluu muun muassa vanhojen laulujen melodioiden jäljittämistä ja sanoitusten nuotoittamista.

– Monesti sanojen alla on vain maininta, että lauletaan sen ja sen laulun sanoilla. Sen perusteella etsin, mistä laulusta on kysymys.

Bäckströmin etsintäretkien yksi tärkeimmistä kohteista ovat divarit, joista hän ostaa kaikki työväenlauluihin liittyvät vanhat kirjat. Vanhin työväenlaulukirja hänen hyllyssään on vuodelta 1905.

– Suomessa on vahva työväenlaulun perinne, joka juontaa viime vuosisadan alun mölykööreiin.

Voimakkaimpana työväenlaulu kuului toisen maailmansodan jälkeisinä vuosina. Esimerkiksi vuonna 1946 maassa oli 800 vasemmistolaisen nuorisjärjestöjen ohjelmaryhmää.

– Sittemmin kisällilauluperinne ajettiin alas. Poliittisessa liikkeessä ajateltiin, että tanhuaminen ja laulaminen ovat himpampua. Se synnytti 1960-luvun lopussa ja 1970-luvun alussa todellisen tilauksen poliittiselle laululle.

Bäckström sanoo 60- ja 70-luvun laululiikettä nimenomaan poliittiseksi lauluksi. Se syntyi kahdesta tekijästä: politisoituvan nuorison halusta ilmaista itseään ja siitä, että mukaan tuli koulutuksen saaneita ammattimuusikoita.

– Se oli onni, sillä se uudisti musiikkia, ja kun musiikki uudistui, pystyttiin uusiin aluevaltauksiin.

Bäckström erottaa tarkasti poliittisen laulun ja työväenlaulun. Musiikin hän pitää sinänsä erillään niistä molemmista.

– Ei ole olemassa poliittista musiikkia tai työväenmusiikkia. On vain musiikkia, jota on käytetty erilaisiin tarkoituksiin. Usein sama melodia on palvelut toisilleen aivan vastakkaisia tavoitteita.

VENK päätti kirjeestä pankeille

Tavoitteena on edelleen maksujen kohtuullistaminen

Valtakunnallisten Eläkeläisjärjestöjen Neuvottelukunta (VENK) on päättänyt lähettää pankeille kirjeen pankkimaksujen kohtuullistamisesta.

VENK käsitteli kokouksessaan toukokuun alussa Suomen Pankkiyhdistyksen kanssa käytyjä neuvotteluja ikäihmisten pankkipalveluista. VENK:n tavoite neuvotteluissa on ollut kohtuullistaa pankkimaksuja sekä aktiivisella ohjauksella, neuvonnalla ja tiedottamisella parantaa ikäihmisten valmiuksia käyttää omaan elämäntilanteeseensa ja taloudelliseen asemaansa parhaiten soveltuvia pankkipalveluja.

VENK:n hallitus arvioi neuvotteluja myönteisiksi ja tarpeellisiksi. Neuvottelujen tuloksena laadittiin erityisesti ikäihmisten käyttöön tarkoitettu opasvihkonen "Maksa laskut helposti ja edullisesti". Aineisto on saatavissa pan-

keista.

Pankkiyhdistyksen edustajan mukaan pankit ovat jatkossa valmiit ottamaan huomioon ikäihmisten erityistarpeet ja ohjaavat heitä käyttämään kullekin parhaiten sopivia maksutapoja. Pankkimaksuista käyty julkinen keskustelu on lisännyt sekä pankkien että asiakkaiden aktiivisuutta sopia maksutavoista.

VENK:n kokous totesi, että Suomen Pankkiyhdistyksen kanssa käytyihin neuvotteluihin ei sisällynyt pankkien maksupalvelujen hinnoittelu, koska se ei kuulu Pankkiyhdistyksen toimivaltaan. Kokous tähdensi, että VENK:n tavoitteena on edelleen myös pankkimaksujen kohtuullistaminen ikäihmisten neuvonnan tehostamisen rinnalla.

Useat perinteisistä pankkipalvelujen hinnoista ovat kohtuuttoman korkeat. Kokous päättikin lähettää suoraan pankeille ja pankki-

yhtymille kirjeen, jossa pankkeja vaaditaan alentamaan pankkimaksujen hintoja.

Liipeävätkö kansanedustajat

Eläkeläiset ry:n toiminnanjohtaja Hannu Partanen tähdentää, että eläkeläisten kannattaa nyt seurata tosi tarkasti, mitä maan hallitus ja eduskunta päättävät pankkipalvelumaksuista mahdollisesti jo eduskunnan kesälooman kynnyksellä. Eduskunnan talousvaliokunnassa on parhaillaan käsittelyssä SDP:n Jukka Gustafssonin lakialoite luottolaitoslain muuttamiseksi. Aloitteeseen on yhtynyt selvä kansanedustajien enemmistö eli 123 edustajaa. Aloitteen allekirjoittajia on kaikista eduskuntapuolueista.

Julkisuuteen on tullut tietoja, että osa ehdotuksen allekirjoittaneista edustajista olisi jo vetäytynyt esityksen takaa ja että hallituspuolueet

kokouksen tukemana etsivät sopivaa tapaa vesittää lakialoite. Pankit ovat aktiivisesti lobanneet kansanedustajia, jotta ne saisivat torjuttua kiusalliseksi kokemansa aloitteen.

Lakialoitteessa esitetään luottolaitoslain muutosta siten, että asiakkaalta perittävä palvelumaksu voisi olla enintään 2,5 euroa laskulta maksettaessa laskuja pankkitiskillä. Esimerkiksi Nordea perii asiakkaalta pankkitiskillä rahalla maksettaessa 6 euroa ja omalta tililtä maksettaessa 4 euroa laskulta.

– Millä päättäjät turvaavat, että pankit todellisuudessa noudattavat kohtuutta hinnoittelussaan, jos ne nyt perääntyvät pankkien edessä, Partanen kysyy.

– Kansanedustajien enemmistön itse määrittelemän kohtuuden, 2,5 euroa laskulta, ja pankin perimän 6 euron väli on ammottavan suuri.

Lempääläiset eläkeläisjärjestöt VENK:lle

Malli pankkikampanjasta, kunnon tasokorotus kansaneläkkeisiin

Lempäälän eläkeläisseurojen yhdistys esittää VENK:lle, että se käynnistää keskustelun ja kampanjan tuntuva tasokorotuksen saamiseksi kansaneläkkeisiin. Malli löytyy yhdistyksen mielestä läheltä: pankkimaksukampanjasta.

Yhdistyksessä ovat mukana Eläkeliiton, Eläkkeensaajien, Eläkeläisten, Kansallisen Senioriliiton, Ruskaliiton ja Kristillisen Eläkeliiton paikallisyhdistykset.

Kannanotossa yhdistys kertoo eläkeläisten seuran Lempäälässä, kuten koko maassa, keskustelua, jonka eläkeläisjärjestöt saivat nostetuksi pankkipalvelumaksujen kohtuullistamiseksi.

Yhdistys on tyytyväinen, että asialle saatiin mediasa riittävästi julkisuutta. Tuloksia on ainakin Tampereen seudulla jo näkyvissä.

– Jäämme odottamaan,

kuinka asia etenee eduskunnassa, lempääläiset kertovat kannanotossa.

– Kampanja on ollut omiaan nostamaan eläkeläisjärjestöjen arvostusta. Juuri tällaisella näkyvällä eläkeläisten kannalta tärkeiden asioiden esiin nostamisella yhteistuumin voidaan profiilia nostaa edelleen, Lempäälän eläkeläisjärjestöt arvioivat.

– Eläkeläisjärjestöt voivat edelleen nostaa arvostustaan lähemällä voimakkaasti ja yksituumaisesti ajamaan kaikkien heikoimmassa asemassa olevien eläkeläisten aseman parantamista. Uskoisimme kaikilta eläkeläisiltä löytyvän sen verran solidaarisuutta, että saatte kaikkien tuen.

Lempäälän kannanotossa muistutetaan, että eläkeläisjärjestöt tekevät yhteiskunnan kannalta erittäin merkittävää työtä ja että yhteistoiminta korostaa työn merkitystä edelleen

Iloisella juhlamiielellä

Karjaan-Pohjan Eläkeläiset juhli laulaen ja tanssien

Karjaan-Pohjan Eläkeläiset viettivät 30-vuotisjuhlaansa toukokuun alussa laulaen ja tanssien. Pirteästä meri- ja vaeltajahenkisestä musiikista huolehtivat Eljas Raita, hänen johtamansa mainio kuoro ja yhteislauluja esittävä yleisö.

Karjaan-Pohjan yhdistys on perustettu vuonna 1974, jolloin se oli myös osa Eläkeläiset ry:n kaksikielisen toiminnan alkua. Myöhemmin yhdistyksen nimi muutettiin suomenkieliseksi.

Iloista juhlamieltä ei pilannut edes juhlassa puhunut Eläkeläiset ry:n tiedotussihteeri Pekka Isakssonin. Hän arvioi, että suomalaisen yhteiskunnan selvimpiä kehityspiirteitä ovat ilmapiirin koveneminen ja yhteiskunnallisten käytöntöjen monimutkaistuminen.

Isaksson viittasi Helsingin yliopiston psykologian professori Liisa Keltikangas-Järviseen, joka on tuoreessa tutkimuksessa ja siitä antamissaan haastatteluissa puhunut kokonaan uudesta ihmiskäsityksestä. Se rakentuu yltiöyksilöllisyydelle ja kovuudelle.

Asenteiden kovenemisen yksi, mutta ei ainoa syy on yhteiskunnan monimutkaistuminen niin, että se on ylittänyt hallinnan rajat. Yhteisörakenteet, turvaverkot ja solidaarisuus ovat heikentyneet. Jäljelle on jäänyt joukko keskenään kilpailevia yksilöitä.

– Menettyä elämänhallintaa yritetään korvata näennäisesti tekemällä siitä yksilöllinen ominaisuus. Yksilöllisyyden tähdentäminen on johtanut myös yksilöiden syyllistämiseen, Isaksson viittasi Keltikangas-Järvisen tutkimukseen.

Suomalaisessa yhteiskunnassa on vahvoja ryhmiä ja mielipidevaikuttajia, jotka syyllistävät kokonaisia ryhmiä näiden omasta tilanteesta, kuten eläkeläisille on julkisuudessa tehty puhumalla ikääntymis- ja eläkepommista Isaksson totesi. Puheiden jälkeen pistettiin tanssiksi.

Karjaan-Pohjan Eläkeläisten juhlassa laulettiin yksin, ryhmässä ja yhdessä.

Pirkanmaan eläkeläispiirit:

Eläkeläisten ostovoima hiipuu pahoin

Työeläkkeiden ostovoima on vähentynyt 1990-luvun alkuvuosista. Syynä ovat v. 1992–2002 toteututut toimet: taitettu eläkeindeksi, kansaneläkkeiden pohjaosien poistaminen ja sairausvakuutusmaksun korottaminen.

Tätä mieltä on Pirkanmaan eläkeläispiiriyhdistysten neuvottelukunta, jonka hallitus on kannanotossaan todennut huonon tilanteen vain jatkuvan. Kannaotossa vaaditaan paluuta puoliväli-indeksiin ja kansaneläkkeiden korottamista sekä eläkeläisten verosyrjinnän lopettamista.

Kannaottoa on perusteltu laskelmalla, jossa verrataan eläke- ja palkkatulojen verotusta tänä vuonna. Siinä ja kannanotossa todetaan, että 900 euron ja sitä suurempien eläketulojen verotus on kovempaa kuin vastaavansuuruisten palkkatulojen. Erotus kasvaa eläketulon kasvaessa.

Keskeisin syy moiseen on kunnallisverotuksen ansiotulo- ja tulonhankkimisvähennyksen puuttuminen

eläketulosta, vaikka se pitäisi ymmärtää ihmisen ansiosidonnaiseksi jatko-palkaksi. Esimerkiksi 1 330 euron eläkkeestä joutuu tänä vuonna maksamaan 42 prosenttia enemmän kunnallisveroa ja 45 prosenttia enemmän kaikkia veroja kuin samansuuruisista työtuloista.

Pirkanmaalaiset huomattavat, että tämän vuoden verovähennyksistä yli puolet ohjataan kunnallisverotuksen ansiotulo- ja tulonhankkimisvähennyksinä pelkästään palkansaajille. Lopuistakin vähennyksistä hyötyy vain pienehkö osa eläkeläisistä.

Kosmeettisen 7 euron tasokorotuksen sijasta kannanotossa vaaditaan kunnollista, suuruudeltaan vähintään 30–40 tasokorotusta kansaläkkeisiin.

Pirkanmaan eläkeläispiirien neuvottelukuntaan kuuluvat Pirkanmaan Kansallinen Senioripiiri, Eläkeliiton Pirkanmaan piiri, Eläkeläisety ry:n Pirkanmaan Aluejärjestö, EKL:n Pirkanmaan piiri ja Veteraaniohjelmat ry.

Äitienpäivillä jaettiin ahkerille opiskelijoillemme Aikuisopiskelijaviikolla myönnetyt tunnustuskirjat. Kuvassa on osa julisteen saajista.

Kuopiossa opiskellaan ikääntymispolitiikkaa

Kuopion Eläkeläisissä toimii jatkuvasti monta aktiivista opintokerhoryhmää. Vaikka samat henkilöt joutavat vetämään useampaakin ryhmää, se ei menoa hidasta.

Odotimme innokkaasti Ikääntymispoliittisen asiakirjan opintoaineiston valmistumista. Kävimme siihen käsiksi heti maaliskuun alussa kahden opintoryhmän voimin. Asian

käsitteleminen jatkuu syksyllä, jolloin aiomme kutsua kuultaviksi Kuopion kaupungin viran- ja toimenhaltijoita.

Kesää odottavin terveisin
Hilda Jääskeläinen

Nokian Eläkeläiset matkalla Pärnussa

Matkalle lähdettiin huhtikuuisena sunnuntai-aiamu- na, nelisenkymmentä matkajaa. Ikurista saatiin mukaan vielä matkatoimiston johtaja Ossi Harjunpää, joka toimi koko ajan matkaoppaana. Matkan hoitajana toimi Tauno Linnus ja eläkeläisten puolesta vastaavana oli Eila Seppälä.

Matka jatkui kohden Länsisatamaa, jonne saavuimme hyvissä ajoin ja Express-aluksella kohden Tallinnaa. Sieltä taas pienen tullijonotuksen jälkeen samalla bussilla kohden Pärnua. Siellä pieni kiertäjälämpiön ympäri ja pysähdyimme ruokailemaan pieneen, viehättävään kotiruokalaan. Hyvältä tuntui maistuvan kaikille koko päivän matkan jälkeen.

Ajelimme lopultakin Hotelli Pärnuun majoittumaan. Huoneet olivat hyvät ja yläkerroksissa, ikkunoista oli näkymät yli kaupungin. Monet lähtivätkin hetken levättyään kävelyllä tutustumaan keskustaan.

Valuuttaa vaihtamaan pääsi vasta aamulla, kauppoissa kun vain Eestin kruunut kelpaavat. Niitä oli sitten mahdollisuus kulutella, kun oli ensin kunnolla nukuttu.

Edelliseltä matkalta oli jäänyt sen verran krooneja, että sai Emman kaupasta vettä ja Viru Valgeta pullon alkajaisiksi. Yhispankista vaihdettiin valuuttaa, lähdimme tutustumaan Pärnun keskustan Ruutlia pitkin ja poikkesimme keväiseen puistoonkin kävelemään.

Hotellissa taas valmistauduimme ohjelman mukaiselle päiväretkelle. Ajelimme Uuden sillan kautta Vanhaan kaupunkiin ja Saunajoen seutujen kautta Halingaan. Siellä talo talo tarjosi kahvit, odotellessamme opasta Siplitsan nautta "kolhoosille". Saimme tutustua valtavaan navettaan, jossa oli toistatuhatta nautta: lypsäviä ja vasikoita. Isäntä esitteli tilaansa ja vastaili kyselyihin. Oli perinyt tilan äidiltään, joka oli sen johdossa ollut jo Neuvostovallan aikana.

Kirjoitteli mukana olleena
Antti Rautee

Vielä pankkimaksuista

Yksi keskeisistä puheenaiheista eläkeläisten keskuudessa ovat olleet pankkien palvelumaksut. Niiden saama julkisuus ja kiinnostus on ollut poikkeuksellisen suurta. Asiasta on kerrottu kaikissa tiedotusvälineissä, ja myös kansanedustajat ovat kiinnittäneet siihen huomiota vaatimalla pankkimaksujen kohtuullistamista. Eläkeläisjärjestöt seuraavat tiiviisti, mitä palvelumaksuille tapahtuu ja tulevat sen perusteella päättämään omista pankkisuhteistaan.

Pankkiyhdistys ja eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunta VENK ovat laatineet esitteen maksupalvelujen käytöstä. Se kertoo, miten löytää edullisin maksutapa erilaisissa maksutilanteissa. Tämä on ollut pettymys eläkeläisille, joiden keskuudessa on yleisesti ollut käsitys, että neuvottelut koskevat myös palvelujen hintoja.

Pankkiyhdistyksen ja VENK:n yhteinen esite ei todellakaan puutu itse ongelmaan eli siihen, kuinka maksuja kohtuullistetaan. Maksuista päättävät pankit itsenäisesti eikä Pankkiyhdistys ota niihin kantaa.

Neuvotteluissa ja niiden herättämän julkisuuden avulla on saatu aikaan myös muita tuloksia kuin pelkkä esi-

te. VENK ja Pankkiyhdistys ovat sopineet yhteyden ottamisesta Kuntaliittoon ja verohallintoon neuvottelujen käynnistämiseksi nykyistä joustavammasta ja halvemmasta tavasta maksaa kunnallisia maksuja, veronpidätyksiä ja veroluonteisia maksuja.

VENK on päättänyt kirjelmöidä maksuista suoraan pankeille eläkeläisiä tyydyttävän ratkaisun saamiseksi aikaan. Parasta olisikin, jos sopu kyettäisiin löytämään. Toinen tie on hakea ratkaisua lainmuutoksen kautta, mitä asiasta aloitteen tehneet 120 kansanedustajaa esittävätkin. Se on kuitenkin pitkä tie. Lisäksi on muistettava, että yleensä eduskunta päättää lainmuutoksista hallituksen esityksestä. Ratkaisun saaminen tätä kautta edellyttää, että hallitus ottaa asian käsiteltäväkseen ja tekee esityksen eduskunnalle.

Nykyiselle hallitukselle esityksen tekemisen pitäisi olla mahdollista, jos hallituspuolueiden sisällä todella halutaan kuulla eläkeläisten ääntä. Eläkeläisjärjestöt ovat eri puolilla maata ottaneet yhteisiä esityksissä ja kirjelmässä kantaa pankkipalvelumaksuihin. Ne ovat tähdentäneet yhteistyön hedelmällisyyttä, ei ainoastaan tässä

asiassa, vaan muutenkin heikoimmassa asemassa olevien eläkeläisten aseman parantamiseksi. VENK:ltä odotetaan tämäsuurta toimenpiteitä.

Lämmintä ja virkistävää kesää kaikille – tavataan kesätapahtumissa!

Juhani Vähäkangas